

Muizen in het Zuiderpark

▲ Rosse woelmuis met merkteken op de pels: is al een keer in de val gelopen. (Garry Bakker)

André de Baerdemaeker [ecoloog, Bureau Stadsnatuur; debaerdemaeker@bureaustadsnatuur.nl]

De meest voorkomende muis in het Zuiderpark is de bosmuis (*Apodemus sylvaticus*). In alle delen van het park kan deze muis, die herkenbaar is aan zijn grote ogen en oren, worden aangetroffen. Bosmuizen zijn echte acrobaten die een meter hoog kunnen springen, boompje klimmen als de beste en die ook nog uitgebreide ondergrondse gangenstelsels graven. Bovendien zijn het alleseters die leven van onkruidzaden, nootjes en bessen, maar die hun neus niet ophalen als ze toevallig een dode vogel of een halve boterham tegenkomen. Eten is eten. Veelzijdigheid is het sleutelwoord voor een bosmuis. Een ander geheim van hun succes is de gewoonte om uitgebreide voedselvoorraden aan te leggen in tijden van overvloed, om moeilijke periodes, zoals de winter goed door te komen. Wat dat aangaat kan menig knaagdier een lesje leren van deze handige jongens. Waarschijnlijk is de succesvolle bosmuis de reden dat de huismuis (*Mus musculus*) maar mondjesmaat in het Zuiderpark aan te treffen is. Niet alleen lijken deze twee muizensoorten uiterlijk veel op elkaar, ze houden er ook een soortgelijke leefwijze op na, en dat gaat lastig samen. Vandaar misschien dat ze het overzichtelijk verdeeld hebben: bosmuizen in het bos, huismuizen in het huis. Uitzonderingen daargelaten. Een derde speler in dit clubje, de dwergmuis (*Micromys minutus*), heeft ondertussen het veld helemaal geruimd. Doordat de begroeiing van het park in de loop der jaren is veranderd en door de toename van concurrerende muizensoorten, viel het doek voor de dwergmuis. Vooral de rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*) krijgt hier van de schuld (de Baerdemaeker 2009).

Veldmuis en rosse woelmuis

Woelmuizen zijn anders dan de ware muizen die hierboven beschreven staan. Woelmuizen hebben kleine oortjes en oogjes, zijn vegetariër, springen en klimmen niet, maar schuiven op hun buik tussen plantjes door. Graven doen ze wel en ze schuiven graag op hun buik door hun eigengemaakte uitgebreide tunnelstelsels. In het Zuiderpark leven twee soorten woelmuizen: de veldmuis (*Microtus arvalis*) en de rosse woelmuis. De rolverdeling tussen deze soorten is simpel en overzichtelijk: veldmuizen houden van het open veld en rosse woelmuizen hebben een voorkeur voor bos en opgaande begroeiing. Aangezien de bosstruwelen in het Zuiderpark steeds meer tot wasdom komen, kon de rosse woelmuis zich er in 2006 vestigen en zich vervolgens over het hele park verspreiden. Veldmuizen lijken het juist wat minder te doen, want de nieuwe, strak gemaaide gazons ten behoeve van recreatie zijn naar de smaak van een veldmuis misschien net iets te strak.

Geen muis!

Iedere bioloog zal u meteen vertellen dat spitsmuizen geen muizen zijn. Dat doe ik hierbij dus ook onmiddellijk: spitsmuizen zijn geen muizen. Het zijn zelfs geen knaagdieren. Ze hebben puntige tanden als een miniatuurhond. Het zijn dan ook insectivoren - vleeseters die het moeten hebben van insecten, die zij in enorme hoeveelheden soldaat maken. In het Zuiderpark hebben we twee soorten aangetroffen: de bosspitsmuis (*Sorex araneus*) en de huisspitsmuis (*Crocidura russula*).

Dit hoewel we na 2006 nooit meer een bosspitsmuis in het Zuiderpark gevonden hebben. Misschien niet heel toevallig sinds het moment dat we huisspitsmuizen zijn gaan vangen. Uit onderzoek is gebleken dat de twee soorten slecht samengaan. Daarom woont een bosspitsmuis in het bos, en de huisspitsmuis..., u raadt het al. ◀

▲ Het onderzoek naar muizen wordt gedaan met behulp van muizenvallen, zogenaamde lifetraps. Na controle werd deze bosmuis weer vrijgelaten. (Garry Bakker)

Literatuur

De Baerdemaeker, A., 2010 – De kleine zoogdieren van het Zuiderpark, Rotterdam – Straatgras 22(1): 12-13